

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-1040/21-Z

Název	Dětský domov Zlín
Sídlo	Lazy I 3689, 760 01 Zlín
E-mail	ddzlin@ddzlin.cz
IČ	61716723
Identifikátor	600030474
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Bc. Eva Ledvinová
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	Lazy I 3689, 760 01 Zlín
Termín inspekční činnosti	1. 12. 2021 – 2. 12. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb poskytovaných dětským domovem a školní jídelnou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „subjekt“ „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Aktivity subjektu vychází ze Školního vzdělávacího programu zařízení, jehož cílem je připravit děti po všech stránkách do praktického života. Zaměření, umístění i rozmístění dvou rodinných skupin v objektu se od minulé inspekční činnosti v roce 2018 nezměnilo.

Nejvyšší povolený počet lůžek v dětském domově je šestnáct. K termínu inspekční činnosti v něm bylo umístěno jedenáct dětí na základě nařízené ústavní výchovy nebo na základě smlouvy do ukončení přípravy na budoucí povolání (dvě nezaopatřené osoby). Sedm dětí plní povinnou školní docházku v základních školách, tři se vzdělávají ve středních školách, z nichž jedno pobývá na internátě. Jedna zletilá nezaopatřená osoba studuje na vysoké škole a zdržuje se na kolejkách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka efektivně spolupracuje se zřizovatelem, což se ve výchovně vzdělávacím procesu dlouhodobě pozitivně projevuje při přípravě dětí na budoucí samostatný život. Zpracovaná reálná koncepce je zaměřená převážně na moderní, efektivní a dostupný systém nabízených činností, vhodnou náplň volného času dětí a dokončení co nejvyššího stupně jejich vzdělání. Formulovaná vize a některé kroky v ní jsou však nastaveny na oblasti, z nichž část již není aktuální. Její obsah a dopady na chod zařízení v budoucnu je znám pouze omezenému počtu pedagogů. K efektivnímu řízení dětského domova přispívá každodenní osobní setkávání všech zaměstnanců s ředitelkou. K vzájemnému sdílení poznatků o dětech a informování o chování i výsledcích ve škole a zařízení pedagogové efektivně využívají vnitřní elektronický systém. Hospitace a kontrola probíhají zejména spoluúčastí ředitelky v rodinných skupinách při výchovně vzdělávacích činnostech. Hodnocení je prováděno ústně i písemně, na základě výsledků svých zjištění z hospitací poskytuje ředitelka pedagogickým pracovníkům potřebnou zpětnou vazbu o úrovni, efektivitě i kvalitě jejich práce a následně kontroluje účinnost přijatých opatření, která vedou ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu. Dílčím nedostatkem je, že zařízení neumožňuje pedagogickým pracovníkům vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím pravidelného hodnocení vnějším supervizorem.

Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, která již projednává nejen organizační záležitosti, ale zabývá se i výsledky výchovy a vzdělávání dětí a přijímá konkrétní opatření ke zjištěným nedostatkům. Kvalitně zpracovaný Školní vzdělávací program zařízení je provázán s ročními a týdenními plány, programy osobního rozvoje dítěte i zájmovými aktivitami, ke kterým se děti mohou vyjadřovat nebo navrhnout změny. Každé dítě při příchodu do zařízení má určeného klíčového pracovníka, s nímž je prokazatelně seznámeno (kmenová vychovatelka). Děti v rozhovorech se školními inspektory uvedly, že ho znají, mohou se mu svěřovat se svými problémy a účelně vzájemně spolupracují. Zařízení vytváří vhodné podmínky pro společné umístění sourozenců v rodinné skupině, čímž podporuje rozvoj sourozeneckých vztahů. Delegovaní zástupci dětí aktivně využívají funkční spolusprávu a spolupodílejí se tak na řízení dětského domova.

Tým pedagogů i všech zaměstnanců je stabilní, vytváří příznivé podmínky ke vzdělávání, což také v rozhovorech potvrzovaly a oceňovaly i děti. Péče o děti v nočních hodinách byla zabezpečena nepedagogickými bezpečnostními pracovníky. Vedení dětského domova zajišťuje psychologické služby pro děti externím odborným pracovníkem – psychologem.

Tento odborník však nenavštěvuje zařízení, poskytuje intervenci při řešení naléhavých případů pouze ambulantně.

Preventivní strategie se promítala do celkového dění zařízení. Každoročně vyhodnocovaný Minimální preventivní program byl zaměřen na průběh a efektivitu jednotlivých aktivit, naplňování poslání, cílů i kvality poskytované péče. Pedagogové plánovitě zařazovali do preventivního programu činnosti, které měly umožnit dětem lépe se začlenit do společnosti, převzít zodpovědnost za vlastní chování a také se naučit týmové spolupráci.

Vnější i vnitřní prostory dětského domova svým uspořádáním naplňovaly filozofii rodinného prostředí. Materiální podmínky i vnitřní vybavení pro provoz dvou rodinných skupin byly vyhovující a odpovídaly požadavkům právního předpisu. Všechny prostory subjektu byly účelně a esteticky upraveny, prostředí působilo příjemně a motivačně. Zařízení umožňovalo dětem uchovávat si své osobní věci uzamčené s možností volného přístupu k nim. Ke sportovním a rekreačním aktivitám pro aktivní pobyt dětí venku slouží venkovní areál s hřištěm, herními prvky a pergolou, které děti aktivně využívaly, což se potvrdilo pozorováním při hospitační činnosti.

Vlastní školní jídelna zajišťuje celodenní stravování umístěným dětem, které probíhalo v rodinných skupinách. O víkendech si děti s pomocí vychovatelů připravují celodenní stravu, včetně nákupu potravin, podílí se na sestavování jídelníčku s ohledem na vyváženost a pestrost stravy. Získávají tak praktické zkušenosti ve zvyšování jejich finanční gramotnosti.

Vedení zařízení analyzuje a vyhodnocuje zdravotní i bezpečnostní rizika. Preventivní mechanismy zařízení jsou funkční, což se příznivě projevuje nízkou úrazovostí dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výchovný a vzdělávací proces vycházel z adaptačního období po příchodu dítěte do zařízení i respektování jeho osobnosti. Hospitační činnost probíhala v odpoledních a podvečerních hodinách, v kterých byly využívány různé metody a formy výchovně vzdělávací práce, které odpovídaly potřebám, možnostem, schopnostem a věku dětí, přičemž byly respektovány jejich individuální zájmy. Děti byly vedeny k pravidelné domácí školní přípravě, pracovním činnostem a naplňování sociálních a komunikativních kompetencí. Během jednoho rozhovoru s klientkou dětského domova vyšla najevo aktuální událost z daného dne, kdy se jedno dítě zmínilo o slovním napadení jedné dívky druhou. Tato skutečnost byla ihned řešena vhodným přístupem a intervencí ředitelky zařízení ve spolupráci s vychovatelkou. Z uskutečněných hospitací a rozhovorů bylo patrné, že výchova a vzdělávání probíhá v podnětném a estetickém prostředí, v příjemné, téměř rodinné atmosféře, ve které byly uspokojovány sociální i emoční potřeby dětí. Ty se při sledovaných činnostech chovaly přirozeně, zřetelné byly silné vazby mezi dětmi navzájem, blízký byl i jejich vztah k vychovatelkám. V průběhu inspekční činnosti byl zaznamenán nejednotný přístup některých pedagogických pracovníků při pedagogické činnosti.

Dětem je ponechán prostor pro sebevyjádření a možnost pro vytvoření osobního zázemí a soukromí. S případnými problémy se děti obracejí s důvěrou přímo na vychovatelky, s nimiž běžně řeší své problémy. V rozhovorech se školními inspektory děti potvrdily, že se nesetkaly v zařízení s ponižováním, fyzickým trestáním nebo agresí způsobenou jiným dítětem ani dospělým zaměstnancem. Nebyly omezovány v přijímání návštěv osob blízkých nebo kamarádů z řad vrstevníků z kmenových škol kam docházejí. Zařízení umožňuje dětem samostatný pohyb formou vycházek i dovolenek, konkrétní podobu a jejich četnost upravuje vnitřní řád. To aktivně podporuje v zájmu jejich zdravého psychického a emočního vývoje

pravidelný kontakt a udržování vztahů i vazeb se zákonnými zástupci nebo osobami blízkými a rodinou, což se ve většině případů velmi dobře daří. Děti uvedly, že jsou v dětském domově spokojené, se svými právy a povinnostmi byly seznámeny, svůj pobyt v zařízení hodnotily pozitivně.

Pozorováním průběhu vzdělávání se potvrdilo, že pedagogové při práci s dětmi efektivně využívají nabyté odborné znalosti a zkušenosti z dlouholeté praxe i poznatků ze seminářů, webinářů a školení dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které ředitelka umožňuje a podporuje.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výchovný a vzdělávací proces vycházel z adaptačního období po příchodu dítěte do zařízení, respektování osobnosti a napravování negativních životních zkušeností. Hodnocení chování a jednání dětí je pravidelné a cílené. Pedagogičtí pracovníci denně monitorují poměry a vztahy mezi dětmi v rodinných skupinách a sledují vlivy, které na ně působí. Primárně je hodnocení založeno na individuálním přístupu ke každému dítěti včetně důrazu na znalost jeho aktuálního stavu, osobnosti i diagnózy. Skládá se z neformálního večerního průběžného hodnocení každodenních aktivit a individuálních výsledků dětí v rodinných skupinách, kdy jsou jejich zážitky během celého dne hodnoceny slovně. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že sebehodnocení využívají minimálně a vzájemné hodnocení jen zřídka. Hodnocení od vychovatelek respektují, jejich smysl a účel je jim dobře znám a rozumějí mu.

Ve vnitřním řádu jsou konkretizována kritéria pro vyplácení kapesného pro jednotlivé skupiny dětí. Částky jsou v souladu s příslušnými právními předpisy a mají motivační charakter. Mladší děti mají kapesné uloženo u vychovatelek, starší u sebe. Vychovatelkami jsou děti vedeny k hospodaření s penězi, mají možnost s nimi nakládat dle vlastního uvážení, poznávají hodnotu peněz, čímž je u nich podporována finanční gramotnost. Z rozhovorů se školními inspektory vyplynulo, že děti znají ceny běžného zboží v obchodech a ví, kde tyto věci mohou zakoupit.

Ve sledovaném období ukládali vychovatelé opatření ve výchově transparentně a pro děti předvídatelně. Ty tím získávaly validní zpětnou vazbu o svém chování a jednání. Převažovala pozitivní opatření ve výchově, která měla významný kladný a motivační vliv při dosahování žádaných změn v postojích dětí a jejich dalším rozvoji (dobrovolnická práce, příkladné plnění školních povinností, reprezentace zařízení na veřejnosti), čehož si, jak uvedly děti v rozhovorech se školními inspektory, byly vědomy. Přijímaná opatření k negativním projevům chování či jednání dětí jsou účinná a účelná, jen ojediněle byly u dětí zaznamenány vulgarity nebo posmívání. Při řešení negativních jevů ředitelka i vychovatelky úzce spolupracují s psychiatrem (při diagnostice a stanovení medikace), a odbornými pracovníky zabývajícími se problematikou prevence a řešením sociálně patologických jevů. V období od poslední inspekční činnosti se výskyt negativního jednání dětí nezvýšil. Útěky dětí ze zařízení nebyly ve sledovaném období zaznamenány, což je výsledek kvalitní péče o ně ze strany všech zaměstnanců dětského domova.

Děti mají k dispozici schránku důvěry, kterou jak potvrdily v rozhovorech se školními inspektory, využívají minimálně. Přípomínky a podněty k chodu zařízení děti sdělují hlavně v rámci komunit v rodinných skupinách vychovatelkám, na setkáních spolusprávy dětí nebo osobně ředitelce. Mezi zaměstnanci mají blízkou osobu, které se mohou vždy svěřit a této možnosti také využívají. Jejich stížnosti i podněty jsou řešeny a vyhodnocovány.

Zařízení se cíleně zabývá výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují. Individuálním výsledkům dětí v kmenových školách vychovatelky přizpůsobují jejich

každodenní přípravu na vyučování. Dle potřeb jednotlivých dětí probíhá program doučování a podpora v získávání co nejvyššího stupně vzdělání pro děti s různým stupněm poruch učení a chování. V rámci školních výsledků vychovatelky průběžně spolupracovaly rovněž s třídními učiteli a vyučujícími, pravidelně se účastnily třídních schůzek, v odůvodněných případech využívaly telefonický kontakt, což jim poskytovalo zpětnou vazbu a podněty k přijímání účinných opatření. Výchovně vzdělávací činnosti probíhaly ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení s důrazem na úspěšné dokončení základního a středního vzdělání včetně vysoké školy. V termínu inspekční činnosti všechny děti ve svých kmenových školách prospívaly.

Pro získávání potřebných kompetencí, uplatnitelných po odchodu dětí ze zařízení a osamostatnění se, je k dispozici jeden byt v zařízení, který využívá jak zletilá nezaopatřená osoba, tak dítě starší 16 let.

Prioritou výchovy dětí v dětském domově bylo zapojení dětí do života s cílem vhodného sociálního začlenění do společnosti. Ty byly aktivně zapojeny do pravidelných mimoškolních aktivit pořádaných školami, domy dětí, sportovními kluby města, základní uměleckou školou. Děti se účastnily řady projektů a aktivit spojených se spoluprací s Univerzitou Tomáše Bati, Policií ČR a hasičským sborem. Dětský domov se velmi intenzivně a aktivně podílí na charitativní pomoci pro jiné organizace, např. prostřednictvím aukce vlastnoručně vyrobených výrobků. Děti se aktivně účastnily sportovních, literárních a tanečních kroužků i soutěží, ve kterých získaly i řadu ocenění v krajských a celorepublikových kolech.

Některé děti, které již z dětského domova odešly, s ním zůstaly i nadále v písemném a telefonickém spojení nebo v kontaktu se zaměstnanci prostřednictvím sociálních sítí. Řada z nich se účastnila pravidelně organizovaných společných akcí a setkání v zařízení.

V zájmu zefektivnění vzdělávání dětí kooperovalo zařízení ve sledovaném období s dalšími partnery participujícími na jeho činnosti, zejména se zřizovatelem, školskými poradenskými a zdravotnickými zařízeními, středisky výchovné péče, lékaři, státním zástupcem a soudy. Bylo by vhodné zintenzivnit a prohloubit spolupráci ředitelky zařízení, která je zároveň sociální pracovnící, s orgány sociálně právní ochrany dětí.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od minulé inspekční činnosti došlo v zařízení k výrazné proměně ve struktuře dětského kolektivu. Převládají dospívající děti, z nichž ve sledovaném období pět odešlo do běžného života. V současné době je naplněnost dětského domova nižší.
- Dochází k průběžné obměně materiálního vybavení domova - k vybavení ložnic a pokojů dětí obou rodinných skupin novým nábytkem, pracovními stoly a uzamykatelnými skřínkami.
- Ve sledovaném období se změnilo obsazení na pozici vedoucího vychovatele a zároveň zástupce ředitelky. Vedení zařízení se podařilo zpřehlednit dokumentaci dětského domova.
- Opatření ve výchově jsou v současné době udělována za konkrétní porušení vnitřního řádu, jsou rádně odůvodněna a převažují pozitivní nad zápornými.

Silné stránky

- Rozmanitá a pestrá nabídka mimoškolních a volnočasových odpoledních aktivit podporuje individuální zájmy i rozvoj dětí a jejich smysluplné využívání volného času s ohledem na budoucí samostatný život.
- Dětský domov promyšleně uspořádanými, esteticky a vkusně upravenými prostory rodinných skupin vede k efektivní organizaci činností života jako v běžné rodině.
- Zařízení vytváří vhodné podmínky pro spolupráci s rodinou dítěte. Umožňuje jim účastnit se jednotlivých aktivit, což přispívá k udržování či rozvoji vzájemných vztahů nebo upevňování rodičovských kompetencí.
- Prioritní zaměření zařízení na specifické potřeby dětí, vedení k samostatnosti, odpovědnosti a motivaci ke vzdělávání je podporováno vychovateli zejména v přípravě na vyučování s cílem úspěšného ukončení studia, přípravy na budoucí povolání a odchod do života.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Koncepce rozvoje nezohledňuje měnící se podmínky v zařízení. Někteří pedagogové neznají její obsah, což snižuje možnosti jejího naplňování.
- Nejednotnost zadávaných pravidel všemi pedagogickými pracovníky při výchovně vzdělávací činnosti, snižuje její efektivitu.
- Ve výchovně vzdělávacím procesu nebylo v dostatečné míře zařazeno nebo jen ojediněle sebehodnocení a vzájemné hodnocení dětí.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Aktualizovat koncepci rozvoje zařízení, akcentovat v ní aktuální stav, formulovat konkrétní cíle, identifikovat podmínky potřebné k jejímu dosažení a seznámit s ní všechny pedagogy.
- Umožnit všem pedagogickým pracovníkům přístup k pravidelné supervizi výchovně vzdělávací činnosti a získávat tak zpětnou vazbu a nezatížený pohled na kvalitu poskytované péče.
- Dodržovat stejná pravidla pedagogickými pracovníky při výchovně vzdělávacích činnostech.
- Usilovat o zajištění komplexní psychologické služby pro děti přímo v dětském domově.
- Zintenzivnit a zefektivnit komunikaci a spolupráci ředitelky s orgány sociálně právní ochrany dětí.
- Věnovat větší pozornost sebehodnocení a vzájemnému hodnocení dětí při dílčích činnostech i výsledcích výchovy a vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu cs.i.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program platný od 1. 9. 2020
2. Vnitřní řád dětského domova platný od 20. 5. 2020
3. Koncepční záměr rozvoje zařízení ze dne 25. 10. 2019
4. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
5. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2021/2022 k datu inspekční činnosti
6. Plán hospitací a kontrol ředitelky pro školní rok 2020/2021 a 2021/2022
7. Zápisy o provedených kontrolách a hospitacích školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti
8. Zápisy z jednání pedagogické rady a provozních porad ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti
9. Zápisy z Rodinné sešlosti – spoluprávy ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti
10. Program minimální prevence za školní roky 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022
11. Vyhodnocení programu minimální prevence za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
12. Programy rozvoje osobnosti dítěte pro školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti (vzorek)
13. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k datu inspekční činnosti
14. Kapesné dětí ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 včetně podpisů dětí k datu inspekční činnosti (vzorek)
15. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro horní a dolní rodinnou skupinu i celý dětský domov pro školní rok 2020/2021 včetně jeho hodnocení
16. Měsíční plány a týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti (vzorek)
17. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
18. Programy rozvoje osobnosti dítěte za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (vzorek)
19. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k datu inspekční činnosti (vzorek)
20. Seznam dětí a jejich rozdělení do rodinných skupin k datu inspekční činnosti
21. Smlouva o setrvání zletilé nezaopatřené osoby v zařízení (dvakrát)
22. Personální dokumentace pracovníků dětského domova – doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání všech pracovníků a doklady o psychické způsobilosti a bezúhonnosti vedené k datu inspekční činnosti (vzorek)
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní roky 2020/2021 a 2021/2022
24. Dokumentace k finančním a materiálním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení k datu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Libor Žilka v. r.

Mgr. Jitka Pomykalová, školní inspektorka

Mgr. Jitka Pomykalová v. r.

Bc. Marie Grebeníčková, kontrolní
pracovnice

Bc. Marie Grebeníčková v. r.

Ve Zlíně 28. 12. 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Bc. Eva Ledvinová,
ředitelka

Mgr. Bc. Eva Ledvinová v. r.

Ve Zlíně 4. 1. 2022